
SLAA

De Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam (SLAA) maakt sinds 1982 literaire programma's en projecten, online en offline, waarbij zij verbanden legt met actuele ontwikkelingen binnen de maatschappij. De missie van de SLAA is literatuur toegankelijk te maken, voor iedere Amsterdammer, op een manier die verbindt en beklijft.

De SLAA programmeert volgens vier pijlers: De Wijken Centraal, Current Literary Affairs, Crossovers (en literair experiment) en Literaire helden. Aan de hand van deze pijlers met een eigen artistiek profiel maakt de SLAA jaarlijks meer dan veertig programma's die worden bezocht door ruim vierduizend mensen.

In de komende periode zet de SLAA in op het versterken en vernieuwen van de programma's. Ook zijn er nieuwe initiatieven. Zo wil de SLAA De Stadsschrijver in het leven roepen, een project waarin auteurs de wijken in gaan om verhalen naar boven te halen. In het kader van talentontwikkeling richt de instelling Jonge SLAA op, een jongerenredactie met een diverse culturele en maatschappelijke achtergrond.

Sinds 2019 heeft de SLAA een eigen pand in de Czaar Peterstraat in Oost, waar het vaste team van de SLAA werkt, dat tevens dient voor

kaartverkoop. Hier geeft de SLAA ook advies aan andere organisaties over literaire programma's of projecten. Het werkterrein van de instelling beslaat de hele stad en de SLAA wil haar publieksbereik verbreden. Ongeveer 60% van de activiteiten die de SLAA onderneemt vindt buiten het centrum plaats. De SLAA is voornemens de wijkactiviteiten nog verder uit te breiden en haar zichtbaarheid en toegankelijkheid te vergroten.

Een belangrijke centrale rol ziet de SLAA voor zichzelf weggelegd in het faciliteren van de zichtbaarheid van literatuur in Amsterdam, door samenwerkingen te bestendigen met literaire en andere culturele organisaties in de stad.

ADVIES

Artistiek belang

De Amsterdamse Kunstraad merkt op dat de SLAA als initiatiefnemer van de wijkprogramma's Bijlmer Boekt! en Noorderwoord, goed geslaagd is in het vormgeven van de eigen missie. Deze programma's trekken een gemêleerd, divers publiek. Het is de verdienste van de SLAA dat Bijlmer Boekt! al jaren een evenement is om naar uit te kijken.

Inhoudelijk presenteert de SLAA een goede mix van verschillende literaire niveaus. De SLAA maakt programma's waar bezoekers nieuwe inzichten kunnen opdoen over wat literatuur is, in de breedste zin van het woord. Door het naast elkaar presenteren van bekende gezichten, zoals zangeres Glennis Grace, en onbekende schrijvers, maakt het publieksbereik een gestage groei door. Ook in de programmareeks Literaire helden krijgen bekende en onbekende schrijvers samen een podium.

Leesclub Le Monde, een gemeenschappelijk initiatief van Paradiso en de SLAA, vindt de kunstraad een voorbeeld van verfrissende programmering. Elke twee maanden selecteert een auteur een niet-westers boek dat hij of zij samen met een vast leespanel en het aanwezige publiek bespreekt. In de programmareeks Op de Schans, gericht op jongeren, worden optredens van jong talent afgewisseld met optredens van

gevestigde namen. Door de ervaring van de SLAA als programmamaker, leidt dit vaak tot spannende en prikkelende theaterervaringen.

De kunstraad is enthousiast over het initiatief De Stadsdichter. Het instituut wordt medegefinancierd door Het Parool en De Kleine Komedie, maar ressorteert onder de SLAA. De Stadsdichter wordt door een commissie aangesteld en werkt compleet onafhankelijk. De keuze voor Gershwin Bonevacía als huidige Stadsdichter vindt de kunstraad voorbeeld stellend en getuigen van een heldere artistieke visie.

De kunstraad stelt vast dat er in de plannen voor 2021-2024 deels wordt voortgeborduurd op in het verleden behaalde successen. Dit is enerzijds begrijpelijk, aangezien er recent een nieuwe directeur is aangetreden, anderzijds zou een wisseling van de wacht ook juist tot een nieuwe visie en andere plannen kunnen leiden.

In de programmering ziet de kunstraad veel herhaling van bekende namen, zoals Christine Otten, Babs Gons, Hanna Bervoets en Maartje Wortel. Zij worden vaak gevraagd om programma's te leiden of een bijdrage te leveren. De kunstraad waarschuwt voor te veel herhaling in de programma's en denkt dat het belangrijk is de kring van schrijvers die regelmatig deelnemen uit te breiden.

De kunstraad vond het recente programma De Fan-fiction Trilogie tijdens het Brainwashfestival interessant. Hier was de vraag aan auteurs om een verhaal te schrijven door zelf een rol te pakken in een reeds bestaande vertelling en die anders te laten aflopen.

Dit soort nieuwe manieren van literatuur presenteren en thematische invalshoeken kunnen zorgen voor een toestroom van nieuw publiek. Het daarnaast combineren van on- en offlineactiviteiten, zoals dat voor De Fan-fiction Trilogie werd gedaan, is een van de speerpunten van de nieuwe SLAA-directie.

De SLAA produceert ook artistieke online content die niet (alleen) bedoeld is ter promotie van het aanbod of een (live) registratie van de programma's. Het podcastkanaal SLAAcast met onder andere De Poëziepodcast is hier een mooi voorbeeld van.

De kunstraad vindt de uitwerkingen van het plan voor een Stadsschrijver niet heel sterk, het is de kunstraad niet duidelijk hoe de resultaten van een op het oog zeer arbeidsintensief proces, gepresenteerd

en bewaard worden. De kunstraad betwijfelt of de verhalen die de schrijver uit een wijk komt 'ophalen', bijvoorbeeld in de vorm van een monoloog, blijvend en interessant genoeg voor het stadsdeel én de stad zullen zijn. Ook heeft de kunstraad de indruk dat het idee te veel van boven wordt opgelegd en niet direct voortkomt uit de behoeften van de inwoners van de stadsdelen.

Belang voor de stad

Mede door het ontbreken van een eigen podium, is de herkenbaarheid van de door de SLAA geïnitieerde of georganiseerde activiteiten niet zo groot voor zowel publiek als deelnemers. Dat hoeft voor de kunstraad geen probleem te zijn als dat past bij de strategie van de SLAA als literaire stadsnomade. De instelling heeft minder vastgoedlasten en wint er ook een zekere mate van onafhankelijkheid mee. Nadeel is wel dat de activiteiten van de SLAA door een gebrek aan zichtbaarheid als te versnipperd ervaren kunnen worden. De kunstraad vindt dat het succes van De Stadsdichter als instituut, en de huidige Stadsdichter in het bijzonder, meer op de SLAA mogen afstralen.

De kunstraad vraagt zich af, of er mede door het ontbreken van een duidelijk zichtbaar eigen signatuur van de SLAA in de algehele programmering, voldoende mobiliteit is tussen de bezoekers van de programma's in de afzonderlijke wijken. De groei in activiteiten in wijken buiten het centrum, met partners zoals de Meervaart en Casa Sofia, vindt de kunstraad een goede ontwikkeling.

Nu de SLAA op stadsniveau een grotere rol wil gaan spelen en nog meer Amsterdammers met elkaar wil verbinden door middel van literatuur, had de kunstraad liever een duidelijk en beter uitgewerkt plan gelezen om deze ambities te realiseren. De kunstraad moedigt de SLAA aan zich een grotere coördinerende rol toe te eigenen als ketenverantwoordelijke in de literaire scene van Amsterdam, waarvan het speelveld van oudsher erg versnipperd is.

In het programma voor talentontwikkeling Jonge SLAA krijgen jaarlijks vier jongeren begeleiding in het programmeren en organiseren van literaire activiteiten. Daarnaast dienen de talenten niet alleen als klankbord

voor de SLAA-organisatie, maar ook als inhoudelijke verrijking voor de programmering en schakel tot de nieuwe generaties. De plannen voor Jonge SLAA worden door de kunstraad wat mager bevonden en hij twijfelt mede door de korte opleidingsduur van een half jaar, over de duurzaamheid en het rendement van deze investering. De kunstraad spreekt de hoop uit dat Jonge SLAA-deelnemers voldoende verankering zullen vinden binnen de organisatie en in de Amsterdamse literaire wereld.

Uitvoerbaarheid

De kunstraad spreekt zijn zorg uit over het feit dat meer dan driekwart van de inkomsten van de SLAA uit structurele subsidies komt. Dat maakt de instelling bij het eventueel wegvallen van een subsidieverstrekker wel erg kwetsbaar. Deze en andere risico's blijven in het plan onderbelicht.

De SLAA schrijft dat het in de aard van de organisatie ligt dat zij sterk op (structurele) subsidie steunt. De inkomsten uit crowdfunding en sponsoring zijn laag en blijven in het ondernemingsplan onderbelicht. De kunstraad constateert dat er een zekere ambitie ontbreekt op het vlak van financieel ondernemerschap. Er zijn meer mogelijkheden op het vlak van sponsoring voor een instelling die grote namen aan zich weet te binden. Hoewel de kunstraad het eens is met de keuze de entreprijzen voor de SLAA-bijeenkomsten laag te houden, had de kunstraad in de begroting voor 2021-2024 meer ambitie verwacht tot het verhogen van de eigen inkomsten. Zeker nu de SLAA opteert voor een grotere rol en meer zichtbaarheid in de stad.

Met ingang van de nieuwe Kunstenplanperiode kan de instelling de Fair Practice Code goed naleven. De kunstraad vindt het een goede ontwikkeling dat er uren toegevoegd worden aan de functie van marketingmedewerker en producent.

De marketingstrategie van de instelling hinkt op meerdere gedachten. Enerzijds zijn er de bekende merken zoals Bijlmer Boekt! en Noorderwoord, anderzijds zijn er de kleinere en nieuwe evenementen die soms maar 25 bezoekers trekken. De SLAA vindt het belangrijk dat er ook plaats blijft voor dit soort microprogramma's die op kleine schaal iets proberen te bewerkstelligen. Het wordt de kunstraad niet helemaal duidelijk uit

de plannen voor 2021-2024 hoe de SLAA de decentrale strategie met een verbindende overkoepelende rol wil realiseren.

Literatuur zal niet altijd op een groot publiek gericht zijn en dat geldt ook voor de activiteiten van de SLAA. De plannen om bijvoorbeeld een deel van het archief van Harry Mulisch door middel van een podcast verder open te stellen, noemt de kunstraad sympathiek, maar hij vraagt zich af hoe dit soort 'kleine' projecten zonder grote partner zich verhouden tot de missie om alle Amsterdammers te willen verbinden.

Diversiteit en inclusie

De SLAA is van plan om twee nieuwe leden aan het stichtingsbestuur toe te voegen, waarbij er geworven zal worden op basis van een functieprofiel, waarin het element diversiteit een belangrijke rol speelt. De eigen organisatie kent een redelijk diverse samenstelling en het is positief dat de SLAA ook oog heeft voor de diversiteit onder haar freelancers.

De talentontwikkeling via het nog op te zetten project Jonge SLAA zou een mooi initiatief kunnen zijn om jonge talenten met een diverse culturele achtergrond onder de hoede te nemen, ook met het zicht op doorstroom in het literaire landschap, en het aanbod verder te diversifiëren met genres als spoken word, rap en fan-fiction. De kunstraad vindt het positief dat de programmering de afgelopen tijd aan meerstemmigheid gewonnen heeft, mede door het bespreken van thematieken zoals gender, inclusie, diversiteit, migratie en een diversiteit aan betrokken denkers en schrijvers.

De SLAA kan bogen op een breed netwerk van langdurende samenwerkingen met veel diverse partners, variërend van festivals, podia, kranten tot aan de publieke omroep. Deze partners zijn ieder voor zich in meer of mindere mate ook met het onderwerp diversiteit bezig. Voor het aanleggen van een steeds breder vertakte literaire infrastructuur in de stad, waar de SLAA naar streeft, zijn samenwerkingen met literaire en ook niet-literaire organisaties cruciaal op zowel zakelijk als artistiek niveau.

De SLAA opteert voor functieplek nummer 5 in de Amsterdam Bis 2021-2024: instelling voor woordkunst en letteren die vanuit een duidelijke missie gericht op de in inclusieve stad programma's ontwikkelt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, de SLAA deze functieplek toe te kennen.

Huidig	€ 236.579
Huidig 2020*	€ 238.708
Gevraagd	€ 274.000
Advies	€ 274.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020
